

1933 14. Dec. 1888: 1. Beh. af Lovf. om Universitetets og Kommunitetets Lønningsforh. 1934

f. Ex. for at gjøre det mere indlysende. hvad jeg mener, det Spørgsmaal behandles i Statsretten, om Kongens Ret til at afslutte Traktater tillige kræver, at Rigsdagen er pligtig til at bevilge de Midler, som Traktatens Fuldbgyrdelse kan medføre, eller omvendt om Kongens Ret til at slutte Traktater er betinget af, at han har Rigsdagens Samtykke til at anvende de fornødne Midler, og Grundene for og imod blive fremstillede tydelig og udførlig, skulle Eleverne, naar det er Memester, der ere komne til Skjelsaar og Alder, nok vide at finde deres Standpunkt, om end Docenten personlig har en nok saa forkert Mening. Der blev dernæst talt om Diktatorforelæsningserne. Jeg vil ikke tage Diktatorforelæsningserne i Forsvar. Jeg indrømmer, at jo mindre der er af saadanne Forelæsnings, desto bedre er det. Men naar man har anført dem som et Bevis paa, at Tilstanden er bleven værre, vil jeg gjøre opmærksom paa, at Tilstanden i Virkeligheden var langt værre tidligere. Medens det i tidligere Dage hørte til Sjeldenhederne, at nogen Professor i levende Live udgav trykte Bøger, hører det nu til det Almindelige. Jeg vil blot gaa tilbage til Bornemanns og S. C. Varsjens Tid: Man maatte da vente med at faae Forelæsningserne udgivne, indtil Professorerne vare afgaaede ved Døden; saa udtom deres efterladte Skrifter. Enhver veed, at i vore Dage er det omvendt. Man levede dengang meget mere paa Diktatorforelæsnings end nu. Jeg forsvarede som sagt ikke Diktatorforelæsningserne, men jeg siger blot, at Tilstanden var langt værre tidligere, end den er nu. Med Hensyn til de dyre Bøger er Forholdet det samme, at tidligere var det vanskeligere at overkomme de nødvendige Læremidler, end det er nu. Det var meget vanskeligt at faae de skrevne Forelæsnings; at lase dem var uhyre dyrt, at leie dem var heller ikke billigt, og det var vanskeligt at faae dem at laane. I vore Dage har man derimod gennemgaaende trykte Bøger, og selv om de ere dyre, kommer der den Ting til, at medens de almindelige Skolebøger staa i Dag, og i Morgen kastes i Ovnen, have de juridiske Bøger i alt Fald den gode Egenstaa, at naar man har kjøbt dem og betalt den dyre Pris for dem, kan man bruge dem, næsten saa længe man lever. Det veed en-

hver juridisk Studerende, at de Bøger, han maa give Penge ud for som Student, kan han senere bruge i det praktiske Liv. Om de smaa Lærebøger maa jeg sige, i Overensstemmelse med hvad jeg har sagt tidligere, at jeg kan ikke tro Andet, end at enhver Mand, der har havt Noget at gjøre med Undervisning, vil være fortrolig med, at de smaa Lærebøger tidt kunne være de aller vanskeligt og aller værste Læremidler. Enhver Lærer veed, at f. Ex. Allens Lærebog i Danmarks Historie er en langt besværligere Bog end hans Haandbog, at man lettere læste Historie efter Haandbogen end efter Lærebogen. De Herrer, som kjende C. B. Nyholms Grundtræk af Danmarks Statsforfatning og Statsforvaltning, som er udgivet af Folkefristfjælsstabet, vil, naar han har havt Leilighed til at sammenligne denne Bog med en udførlig Fremstilling, meget snart have gjort den Erfaring, at den kortfattede, sammenrængte Fremstilling er den, som kræver det største Arbejde, og som man vanskeligt tilegner sig. Det er, tror jeg gennemgaaende, at netop disse Venrade, disse Skeletter af Bøger i allerhøieste Grad besværliggjøre Undervisningen. Jeg tror nu, at jeg har nævnt i alt Fald de væsentligste af det ærede Medlems Anker over det nuværende Studium. Kun een Ting til: Han mente, at Rømerretten burde affastaffes. Jeg siger, at hvis man har lyst dertil, kan man gjerne gjøre det, men hvis de ærede Medlemmer tro, at Rømerretten er et særdeles vanskeligt Fag, tage de meget feil. Den er i væsentlig Grad kun en Sammenligning mellem dansk Ret og romersk Ret, og naar man her tager Ordet for en Professorpost i sammenlignende Religionsvidenskab og overhovedet fremhæver den sammenlignende Videnskabs Betydning paa andre Omraader, er det dog, forekommer det mig, noget Besynderligt, at man ikke vil lade Retsvidensskaben beholde det eneste Fag, som for den tjener til Sammenligning mellem dansk Ret og fremmed Ret.

Jeg vil til Slutningen gjentage, hvad jeg tillod mig at begynde med — det er ikke ved smaa, specielle, kritiske Anker over den bestaaende Ordning, at man fremmer en Omordning, som kan være tjenlig for Folk og Land. Selv om disse Anker vare berettigede, have de ikke stort paa sig i Sammenligning med den større og mere omfattende Reform,